

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Iubirea de oameni.

Zace în firea omului să glorifice vremurile apuse; vremurile scăpate, pe cari nu le mai putem avea. Vremea duce cu sine în mormîntul vecinicii și îndătinările omenești. Și fiindcă „omu-î robu 'ndătinării“, urmează în mod firesc că totdeauna ne pare rău după ce-am pierdut. Eată cum ne putem explica vaitecul necurmat după vremile bătrîne, cînd „trăea lumea mai bine“.

Bătrîna mea mamă (țarancă) îmi povestește că în copilăria ei numai din Paști în Crăciun ajungeau și ei să guste pînea de grîu, și și-atunci o mîncău cu mămăligă. Moșneagul negustor Alexandrovič din Sască montană îmi povestea minuni cum străbăteau ei în bătrînețe cu negoțul ce-l aduceau din capitală, călătorind săptămîni întregi și avînd a se feri pela toate respîntiile de hoții ce le ieșiau în cale. Cutoateasta cînd s'a pornit drumul de fer, oamenii au ieșit cu parii înaintea acestei „mogîndețe“ a vremilor lui „Autichrist“ din Păscălie...

În satul meu natal mî-aduc aminte din copilărie cum doi barbieri, neîncăpînd unul de altul, unul a mușcat cu dinții degetul

celuilalt, ca să nu mai poată rade mușterii; ear doi tovarăși-vărniceri, lăcomind unul la venitul celuilalt, unul a întins pușca și l-a împușcat pe fereastră pe celalalt ziua la amneazăzi. În satul vecin nu mai puțin decît unsprezece preoți să străduiau care din care să citiască mai cu leac molitvele. Și care nu putea trăi din prescura țaranului, apuca poteca codrilor, lucrînd în pădure alături de credincioșii lor. Învățătorii, după ce slocniau și ei cîte ceva în „școală“, își vedeau de lucru de unde trăiau.

Aceste cîteva date caracteristice pentru „vremile alduite“ le-am citat din satul meu natal. Cîte asemenea cazuri nu s'ar putea istorisi din diferite straturi ale trecutului, străbătînd pînă în negura vremilor, dintr'un ținut întreg, dintr'o țeară, din lumea întreagă?

În vremile „grele“, de astăzi, nu-î vorba, încă se petrec lucruri uimitor de sălbatice. Dar în același timp se petrec și lucruri cari vădesc o propășire în bine. Nu demult un funcționar sărac din Petersburg și-a trimis copilașul de 9 ani în America la niște rude. Pe pept avea o tăbliță cu inscripția: „Călătorii, iubitori de oameni, sint rugați a-î

sta într'ajutor acestui copil“... Unde s'ar fi putut un asemenea lucru înaintevreme? Diferitele societăți humanitare, create pentru apărarea omului, ba, în țările cu adevărat culte, și pentru scutirea animalelor, sint tot instituții d'ale timpului modern.

Catastrofa Suditaliei încă a scos în relief sentimentul de solidaritate al omenirii. Lovitura de soarte a fraților nostri Italieni a îndurerat omenirea întreagă. Fără deosebirea individualismului etnic, toate popoarele au sărit într'ajutorul nenorociților. Anglia și Franța au trimis cîte 3 milioane, Spania 2 milioane. Ba e din cale afară înduioșător cum Americanii, de peste mări, au trimis pîn'acum 28 milioane, decî mai mult decît înc'odată cît a putut jertfi singură biata Italie pentru alinarea suferințelor fiilor ei.

S'a mai pomenit în vechime afită iubire de oameni? Nu e acesta un adevărat progres, o biruință frumoasă a binelui?

Că „a perit credința dintre oameni“, încă e numai o frază. Credința, ca o acțiune a sufletului, n'a perit, și nu va peri nicicînd, ci ca o parte organică a sufletului viu, fiind expusă și ea evoluțiunii, se schimbă mereu. Dar se schimbă totdeauna în bine. Ziua de

FOILETON.

Messina și Reggio.

Reggio se găsește în peninsula calabreză, pe continentul de sud al regatului italian, capitala districtului *Reggio di Calabria*; se mărginește la nord cu provincia Catanzaro, ear de celalalte părți, de mare. Orașul se găsește în strîmtoarea Messinei, la picioarele celui mai înalt munte al Apeninilor de sud, numit *Aspromonte*, cu stîncă *Spartivento del' armi*, care se întinde în mare sub numele „*Scylla*“. Orașul se găsea pe un șes litoral îngust, cu păduri de pomi roditori, curmeziș de orașul Messina. Avea străzi dreptunghiulare, spațioase, mari, cu o piață Vittorio Emanuele pe care era statuia Italiei, construită de marmoră; a-vea case frumoase, cari se întindeau din port pînă la înălțimile dealurilor, cu o vegetație abundantă; o panoramă admirabilă se desfășoară înspre mare și spre litoralul sicilian.

Orașul avea o catedrală frumoasă, liceu, gimnaziu, internat național, un institut de chimie, un seminar, o bibliotecă comunală, un port și un șantier. Populațiunea de aproape 40.000, s'a redus prin acest dezastru la jumătate; ocupațiunile populației: producerea vinului, comerțul cu masline și fructe de sud, pește, esențe, ape mirositoare, sare de lămie, mătase și mătăsării, lucrări în scoici și olărie. Portul din Reggio era: sediul unui arhiepiscop, al prefecturei, al tribunalului de comerț, al camerei de comerț, al oficiului vamal și sanitar, și al multor consulate.

La Romani se numia: *Rhegium*, și a avut, atît în antichitate, cît și în timpurile mai noi, pînă la unirea statelor italiene, aceeași soarte ca și celalalte provincii și orașe italiene. În anul 410 d. Chr. a fost așezat orașul de *Alaric*, care a și murit în apropierea lui. La 918 a fost ocupat de Saraceni, ear la 1060 de Bizantinii. La 1282 a fost ocupat de Petru de Aragonia, trecînd astfel în posesiunea Spaniei. În secolul al 16-lea a fost devastat de Turci, împreună cu întreg litoralul calabrez. La 1783 a fost teribilul cutremur de pămînt, care a distrus aproape tot orașul. După cum se vede din istoricul acestui oraș, el a avut aceeași soartă ca și Messina. La 1860, în apropierea acestui oraș, debarcă Garibaldi și cu insurgenții săi, cari ocupaseră insula Sicilia. Deatunci și pînă astăzi face parte din regatul italian.

Cînd ne gîndim, că înafară de aceste 2 orașe splendide și înfloritoare, au fost distruse de acest cutremur de pămînt, toate satele de pe ambele litorale, încît nu a ramas o singură casă întreagă, abia atunci ne putem da seama de imensitatea catastrofei! Mulți din cei periți cu ocaziunea acestui dezastru, de sigur cu gîndul că timpurile prezise de apocalips au sosit pe capul lor, deoarece după zguduitorile teribile, cari au dărîmat zidurile, au venit valurile mării revoltate, cari s'au aruncat asupra orașului, și cari au răpit cu ele pe ceice alergau pe străzi, dorînd a scăpa de inermămintarea lor de vii, ear ca culme a nenorocirii, după acest potop, în toiul nopței, a izbucnit un incendiu teribil, care a distrus părțile de sus ale orașului, cari scăpaseră de valurile mării. O clipă

nenorocită a distrus deodată totul, în momentul cînd lumea se pregătea pentru serbarea nașterii Mîntuitorului. Ce Crăciun jalnic, pentru un popor vesel!

Înainte de a termina acest articol, cred a fi necesar să dau vre-o cîteva lămuriri și asupra vulcanului Etna, care cu colegii săi din insulele Lipare (*Stromboli* și *Vulcano*) sint autorii acestui dezastru.

Etna are 3313 m. înălțime; este cel mai înalt vulcan din Europa. Stă izolat de restul munților sicilianii, și are o circumferență la bază de 180 km.; seamănă cu un trunchi de con. Ar părea că doarme acest monstru, deoarece nu arată erupțiuni vizibile; cu atît mai mult însă lucrează subteran; aceasta este și cauza deselor cutremure, provocătoare de afită nenorociri!

Ascensiunea pe acest vulcan se face cu ușurință dinspre *Catania*, făcînd repaus o noapte în așa numita „*casă engleză*“, construită la 1811, la o distanță de abia 370 m. dela craterul acestui vulcan. Dela această casă în sus începe *conul de cenușă*, liber de ghiață și zăpadă din cauza aburilor vulcanici, cari răzbat prin toți porii săi. Dela marginea de sus a craterului se vede adevărata deschizătură, care se termină conic în jos, formînd o pilnie îmbrăcată cu pucioasă. Panorama dela vârful Etnei este incomparabilă. Se văd de aci 3 părți ale Siciliei, insulele Lipare cu fumegîndul vulcan *Stromboli*, strîmtoarea Messinei, Calabria cu munții săi de 2000 m. înălțime și insula Malta, ca un punct negru. Se mai poate observa de pe vârful Etnei umbra colosală care să învîrtește împrejurul ei cu ocaziunea răsăritului de soare; pe-

erî nicicînd nu poate fi mai bună decît cea de astăzi. Ear toate zîrcolirile omenirii tind la uşurarea zilei de mine. Asta e şi voinţa lui Dumnezeu! A vedea lucrurile mai în rău decum sînt, e o greşală, botezată: pesimism. Decî *pesimismul e înrudit cu ateismul.*

Gheorghe Jianu.

Puterea educativă a romanelor.

Acest subiect este foarte bine de discutat, căci mulţi părinţi îşi pun întrebarea, dacă este bine sau nu, a se da pe mîna tinerilor romane de citit.

Vom răspunde: da, însă nu — orce romane. Trebuie să facem mare deosebire între un roman bun şi unul rău. Un roman, ca să fie bun, trebuie să împlinescă mai multe condiţiuni şi anume: caracterele persoanelor să fie cit de bine descrise, evenimentele să fie înşirate între ele cu ordine; dar mai ales romanul să fie moralizator, aşa încît să primim o bună învăţătură din el. Nu mai vorbesc despre stil, deoarece împlinind aceste condiţiuni, neapărat că şi stilul o să fie limpede, curgător.

Un roman bun totdeauna îl citim cu plăcere, pecînd, dincontră, unul rău ne desgustă.

Părinţii să caute pecît pot, să opriască pe copii de a citi romane din foiletoane, căci acelea *numai bine nu pot aduce tinerilor*, mai ales dacă au o fire înflăcărată, pasionată.

Totdeauna cînd citim un roman, să căutăm să escragem din el numai partea cea bună, să nu căutăm a imita personajele prea înflăcărute, căci s'au văzut cazuri, cînd fete, citind prea multe romane, cu o valoare literară nulă, neputînd să fie bogate, sau să se poată căsători după un conte, după vre-un baron, şi-au pus capăt zilelor. Aceasta însă a rezultat din educaţia neserioasă pe care au primit-o.

Citirea romanelor este totodată folositoare, căci ajungem a cunoaşte mai bine stările sociale, ajungem a cunoaşte lumea.

Din cele mai vechi timpuri s'au scris romane, aşa că existenţa lor este foarte veche.

În secolul al XVIII. Bernardin de Saint-Pierre este acela care dădu un mare avînt romanului naturalist. În romanul său „Paul et Virginie“ este atît de bine descrisă viaţa de ţară, departe de haosul oraşelor, şi mai ales departe de viaţa poarelor civilizate. Scriitorul vrea să ne arate că: „hors de la nature il n'y a pas de bonheur“ după cum zice Rousseau.

Însă cel mai mare avînt în scrierea romanelor fu luat în secolul al XIX. Acum se scriu romane în diferite genuri. Să pomenesc mai întîi romanul istoric.

cînd o parte străluceşte în razele soarelui, cealaltă se găseşte încă în complect întunec.

Uriaşul îşi schimbă haina de mai multeori pe an. Pecînd în Martie şesurile şi dealurile dela poalele sale sînt în plină verdeaţă, uriaşul are încă haina de earna; abia în Iulie şi August îmbracă haina de earna, pecînd pădurile sale arată un verde intensiv, centura de flori şi verdeaţă dela poalele sale sînt deja uscate din cauza căldurilor de vară.

Regiunea pleşuva de subt conui de cenuşă este etern acoperită de un strat de gheaţă, îngrămadită de zeci de miî de ani, care nu se topeşte niciodată; are o densitate colosală, încît formează un articol de export pentru Italia, Grecia, Turcia şi Africa; această gheaţă o vinde episcopul din Catania care este proprietarul acestor terenuri!

Erupţiunile cele mai vechi datează dela 693 în Chr. Ele se fac în intervale foarte mari, şi sînt însoţite întotdeauna de cutremure de pămînt, trăsnete subterane, nori de fum, şi cenuşe; lava care s'a scurs până acum, şi care se scuge înspre Catania, are o grosime de 15 m. care la anul 1669 a acoperit complect 12 oraşe şi sate, ear 6 sate au fost distruse prin cutremur.

Stromboli şi *Vulcano*, două din cele 7 insule carî se găsesc în partea de nord a Siciliei ce formează grupul insulelor Lipare, sînt vulcane, carî fac legătura între Etna şi Vezuv. *Stromboli* (910 m.) este în partea de nord a grupului insular, ear *Vulcano* în partea de sud (310 m.); ambii sînt Vulcani în plină activitate. Toate insulele Lipare, deşi sărace în apă, produc vin,

La noi au scris romane istorice: Ion Slavici, „Manea“ şi „Din bătrîni“, Sadoveanu, „Şoimii“. Bine înţeles că noi nu ne putem compara cu celelalte popoare, mai înaintate în cultură, însă să sperăm că cu timpul îi vom ajunge.

Dintre toate romanele istorice pe care le-am citit, acela care mi-a plăcut mai mult este „Quo Vadis“ de Henric Szinkiewicz. Starea societăţii romane din timpul lui Nerone este atît de bine descrisă, încît fiind aşa de cufundaţi în citire, ni-se pare că facem parte şi noi din acea societate, încît par' că nimic de prin prejuri nu ne mai interesează. Dar mai ales cînd ajungem la persecuţiunile creştinilor, ne îngrozim cînd ne gîndim la suferinţile îndurate de bieţii martiri, carî, fără interes material, şi-au sacrificat viaţa pentru cel mai *sublim ideal*. Partea educativă a acestui roman este credinţa statornică în Dumnezeu. Orcite rele vom întîmpina în viaţă, niciodată să nu căutăm a ne perde credinţa în Dumnezeu, căci El, care e mare şi puternic, nu ne va părăsi niciodată, cutoatecă, citeodată ne pune la încercare credinţa.

Unul din cei mai mari romancierii francezi din secolul al XIX este şi Dumas tatăl, care se ilustră mai ales în romanele istorice.

Romanul trecut mai apoi prin mai multe transformări, fără a perde nimic din natura sa. El devine psihologic cu Stendhal, în „*Rouge et Noir*“ şi la „*Chartreuse de Parme*“; sentimental cu Benjamin Constant în „*Adolphe*“, istoric cu Dumas pîre, idealist cu Madame Sand, romantic-realist cu Balzac în „*Eugénie grandet*“ şi „*Le Lis dans la vallée*“. El devine cu totul realist cu Flaubert şi Daudet. Flaubert, cutoatecă fiind romantic prin educaţie, el devine un fervent realist; el voia să descrie viaţa în cele mai amănunţite detalii. Primul său roman a fost „*Madame Bovary*“. Acest roman a fost ca o lovitură dată romantismului; el expune pericolele, căderile şi mizeriile, carî pot produce aspiraţiunile lirice, exaltaţiunile vage ale sufletelor slabe şi comune. Mai tîrziu Flaubert dădu „*Salambo*“, în care el vrea să arate cum au trăit Cartaginezii.

Alphonse Daudet deasemenea a scris multe romane realiste între carî „*Jack*“ şi altele.

Apoi urmă romanul naturalist, şeful acestei şcoale a fost Emile Zola, el a scris romane ca: „*Germinal*“, „*la Débacle*“ etc. Naturalismul e realismul împins la extrem, este copia rece şi exactă a naturii, în tot ce ea are mai vulgar, mai respingător, mai anormal, este abuzul excesiv al documentelor.

Poate am vorbit prea mult de autori străini, ear despre ai noştri n'am vorbit aproape deloc. Aceasta din cauză că, deşi s'au scris şi la noi romane, însă nu pot fi comparate cu cele mai bune romane străine. Totuşi în primul rînd trebuie să dăm prioritate romanelor, carî apar în limba noastră maternă, şi au de scop des-

stafide, unt de lemn, sulf şi borax. Insula principală Lipari se găseşte în mijlocul grupului insular; are ca capitală oraşul cu acelaşi nume, cu 5600 locuitori, este sediul unui episcop, are izvoare termale, cu resturi de therme antice, comerţ întins cu cereale, şi un port în care anual intră 1000 vapoare.

Din cele arătate reiese, că omenirea, deşi vede pericolul, totuşi se expune a locui pe aceste locuri nesigure şi subminate; nu se poate despărţi de aceste localităţi, aşa de pitoreşti, carî azi dispar ca mine să facă loc altora, cu aceleaşi numiri ca cele dispărute, carî şi ele la rîndul lor pot deveni prada monstrilor, în a căror apropiere se găsesc.

După informaţiunile pe carî le-am putut culege, Messina este destinată peirei, deoarece milioanele pierdute prin acest dezastru ar fi păcat a le arunca din nou pradă unor viitoare catastrofe. După scoaterea răniţilor şi îngroparea cadavrelor să zice că va urma o bombardare, care va distruge toate ruinele, carî, lăsate, ar putea periclita viaţa trecătorilor, sau ar forma adeverate cuiburi pentru tilharî. O nouă Messină se va clădi în apropiere de Catania; ea nu va avea însă importanţa celei abandonate, lipsindu-i portul, care a ademenit în atîtea rînduri pe Sicilieni a se stabili pe locul unde atîtea miî de oameni au perit.

Viitorul ne va dovedi, dacă nu cumva se va forma un nou oraş pe ruinele celui vechi, deşi guvernul italian vrea să impedece acest lucru.

(Fine).

Ilie Bogdanu.

voltarea simţului nostru humanitar şi al iubirii de patrie care, durere, în timpurile actuale, prea realiste, sînt foarte rare. Deşi pînă astăzi nu avem romane de o celebritate europeană, ca alte popoare mai vechi în cultură, începuturi promiţătoare ne întăresc în convingere, că dintre pleiadele tineri literaţi carî s'au ivit, se va ridica vre-unul la nivelul romancierilor străini! Ca romane educative, din literatura noastră, se pot menţiona: „*Elena*“ de Bolintineanu, „*Viaţa la ţară*“ „*Tănase Scatiu*“ şi „*Război*“ de Duiliu Zamfirescu, „*Două neamuri*“ de Sandu-Aldea, „*Şoimii*“ de Sadoveanu etc.

Dacă literaţii din actuala generaţie vor continua a se ocupa de chestiile sociale actuale, atuncî educaţia va lua o direcţie salutară, din care societatea noastră va avea un mare câştig moral.

Să sperăm că şi pe acest teren vom face progres!

(Bucureşti)

Cornelia Bogdanu.

IGIENĂ.

Şcarlatina.

(Pojar, Pîrpor mare, şarlach).

Şcarlatina, după infectare, începe la 2—7 zile cu un fior, cu febră (ferbinţeli) mare, cu vomări, cu dureri în gît şi cu dureri în oase. În cazuri grele lipsesc simptomele mai sus amintite şi păsesc simptomele din partea creierului, şi anume: durere de cap, morboşii stau duşi, au sgîrciuri şi delir (aiurări). Dupăce trece 1—1½ zi se ivesc pe gît, pe pept, mai tîrziu în faţă (la morbili, pîrpor, la început pe faţă) şi înfine pe tot corpul un exantem (Auşlag), care constă din o mulţime de noduleţe foarte mici unele lîngă altele. Pelea între aceste noduleţe e foarte roşie. În faţă remîne partea din jurul nasului, a gurei, şi bărbiei, liberă de exantem (pecînd la morbili, pîrpor, toată faţa e acoperită) şi în comparaţie cu fruntea, buciile obrazului, această parte apare palidă.

Exantema se ţine în floare, pe lîngă o temperatură de 395—410 grade Celsius, 3—4 adeseori 6—7 zile. Obvin dureri în gît, dar mai cu seamă cînd înghit, şi acestea provin de acolo că gîtul e umflat şi are o asemănare cu difteria. Limba e albă, ear după cîteva zile se curăţă virful limbei şi are o asemănare cu fragile. Mandulele sînt înflamate (aprînse) şi adeseori se văd pe ele puncte, dungî albe sau galben-albe. Asemenea se inflamează glandulele limfatice (momiţe) ale grumazului. Adeseori obvine urdinări, constipaţii (nu au scaun) şi voamă. Cu dispariţia exentemei temperatura scade, şi dispar încet toate celelalte simptome.

În cazuri neocomplicate intră reconvaşenţa pe lîngă asudări ce se repetă mai de multeori, la finea celei dintăi, sau la începutul celei al douălea (2 săptămîni). Bolnavii îşi câştigă apetitul (pofta de mîncare) şi dorm liniştiţi. Pelea, subt o mîncărime, începe a se desbrăca, pe faţă, pe gît şi pe spate, subt formă de tîriţe; ear pe celelalte părţi ale corpului, mai cu seamă pe mîni şi pe picioare se dezbracă subt formă de lamele (bucăţi).

(Sfirşitul va urma).

Dr. I. Fometescu.

Economie.

Morile de vînt.

Demult se folosesc oamenii de vînt, punîndu-l în slujbă la mînat vasele plutitoare şi la purtat morile de vînt. Dar în zilele noastre întrebuiţarea acestei puteri a ajuns cu totul altă ceva decît pe vremea ce ne zugrăveşte Cervantes în Don Quijotte. Astăzi morile de vînt sînt un fel de turbine atmosferice, carî se regulează de la sine, automatic, şi carî lucrează atît de bine.

Ear energia prinsă o pefac în energie electrică, în stare a se duce prin sîrmă pînă unde voim s'o întrebuiţăm, ori se poate înmagazina în acumuloare electrice.

Morile de vînt de acest fel aduc cele mai mari slujbe în agricultură, punînd la îndămină putere şi lumină eftine.

Se zice însă: dar ce ne facem cu zilele cînd nu adie deloc vîntul? Mai întîi zilele acestea sînt foarte puţine, afară de în cite-va ţinuturi, şi nu sînt mai multe de 5 zile pe an.

Dealtfel, putem avea pe lîngă moară un motor

cu benzin sau cu gaz sărac. Acestea ar sluji în zilele fără vânt și ar încălzi ei acumulatorii.

Paul la Cour a făcut cercetări în Danemarca, din 1904, și-a căpătat izbânzi însemnate. Moara lui la Askov, a arătat cum trebuie întocmite acestea. De atunci a început a se răspîndi în multe țări.

La Askov e un motor cu 4 aripi, late de 2 m. 50 și lungi de 7 m. 40, învîrtindu-se la 13 m. de la pămînt. Poartă două dinamuri cu curent, neîntrerupt, de 12 cai putere fiecare. O parte din curent lucrează la descompunerea apei; iar alte la încălzește o baterie de acumulatori, care fac să lumineze 700 de lămpi cu fir de cărbune, 5 lămpi Nerust, 4 lămpi cu arc electric și 8 motori. Puterea electrică mijlocie e de vre-o 20 de cai.

J. A. Montpellier, zice Mak de Nansonty, în „Le Temps“, dă toate amănunțele trebuifoaare în revista *L'Electricien*.

Unde se pot așeza astfel de mori, folosul ce aduce e foarte mare, și ni-se pare că ar fi foarte la locul lor, dupăcum erau odinioară atât de respîndite morile de vînt de moda veche.

Vestite sînt morile de vînt la Askov, în Danemarca. Să se ia seamă la aripi, că nu sînt pline, ci cu totul altfel decum se crede că ar trebui să fie spre a se folosi cît mai mult de puterea vînturilor și pela noi.

Cursuri pentru adulții analfabeți.

Directorul desp. Cluj al „Asociațiunii“ a adresat tuturor învățătorilor romîni de pe teritoriul despărțămîntului acest apel: Onoratului Despărțămînt Cluj — al „Reuniunii învățătorilor din arhidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș“.

Domnilor!

Dacă ați urmărit cu luare aminte — ceia ce nu tăgăduesc — statistica popoarelor acestei țări, veți fi băgat de seamă cu multă durere sufletească, că cele mai multe procente de analfabeți le are poporul nostru românesc. E lucru firesc, ca cu astfel de prilejuri să ne dăm seamă și să cercetăm, cari au fost în trecut și cari sînt actualmente cauzele acestei triste înapoiri culturale. Nu e însă locul potrivit a ne ocupa cu ele acum, pentru că sînt prea multe, și învinovățirea se poate pune cît tot dreptul — în contra multora.

E destul să constătăm răul, și convingîndu-ne cu multă amărăciune sufletească despre existența lui, să cercăm, acum mai ales, nu după cauzele, cari ne-au adus pînă aci, ci mai virtos mijloacele de îndreptare, să cercăm căile și mijloacele de reculegere și lucrare neobosită pentru viitor.

D-lor! Timpul în care trăim noi acum, se poate socoti cu tot dreptul de ceasul al 11-lea din sf. Evanghelie, se poate socoti, și cine ar fi să nu-l socotească de cel mai neînălțurat prilej de îndreptare a trecutului nostru petrecut în adormire și nelucrare.

Acum mai virtos ca orî cînd altă dată ne sună așa de potrivit și la vreme, cuvintele poetului A. Mureșanu: „Voi ce stați în adormire, voi ce stați în nelucrare, n'auziți în somnul vostru, acel glas“ de deșteptare, care ne chiamă la lucru, care ne invită cu insistență și forțare la o lucrare mare, sfîntă și vrednică de lipsa culturii ce simțim că apasă ca o grea povară sufletele și ființa noastră, amenințîndu-ne cu înădușire totală.

După 40 de ani și mai bine, de cînd avem institute de pregătire pentru învățătorii noștri populari la înalta misiune de luminători ai poporului, după zeci de ani, decînd avem institute pentru gătirea preoțimeii pentru slujba de nemijlociilor conducători ai poporului nostru, iată-ne în sfîrșit abia numai la începutul începutului, căci numai de atare putem cvifica înaintarea sau mai corect starea culturală de acum a poporului nostru.

Neșliința de carte, necunoștința cea mai crasă în ale scrisului și cititului, dovedită de poporul nostru țaran, e cauza că el și acum trăiește o viață detot primitivă, petrecută în o adevărată mare de necazuri, opintiri și svîrcoliri, ce-ți înspiră adevărată milă.

Acestei anomalii, ajunsă la punctul cel mai extrem, trebuie să-i punem capăt, căci de nu, pentru țărănimea noastră, lipsită de cultura minții și a inimii, ajunsă la ruina economică, perzarea e sigură, și prin perzarea ei deodată și în chip neînălțurabil și a noastră proprie.

În situația grea ce ni-s'a creat, nu mai avem timp de socoată, și nu trebuie să stăm buimăciți și cu minile în sîn, ci toți, toată ceata cărturarilor trebuie să ne asociem și să alcătuim o puternică falangă muncitoare și luptătoare, avînd înaintea

ochilor noștri steagul, pe care scrisă este cu litere mari și luminoase devisa: „Instruarea țărănimei noastre adulte în ale scrisului și cititului“.

Această chemare, a noastră a tuturor, devine pentru D-Voastră învățătorimea dela sate, o strictă datorință, mai mare și mai nescuzabilă decît pentru ceilalți cărturari, pentru-că D-Voastră trăiți în mijlocul și apropierea imediată a țărănimei noastre; D-Voastră aveți cea mai mare și mai apropiată posibilitate pentru îndeplinirea acestei lucrări mari și sfinte, considerînd că dela ea e condiționată însăși existența noastră ca biserică și neam; și mai ales Vă e datorința, considerînd că D-Voastră aveți cea mai intensivă și specială pregătire pentru această lucrare.

La această lucrare mare Vă îndeamnă glasul chemător și plin de duioșie, ce se aude din gura aleșilor noștri cărturari, puși de D-zeu și de neam în slujba înaintării noastre. La aceasta Vă îndeamnă și Vă rog și eu în numele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ și în special în numele Despărțămîntului Cluj, al acestei mărețe tovarășii de luminare a poporului nostru.

„Comitetul central al Asociațiunii dă cinci premii de cîte 50 cor. acelor învățători și preoți, cari vor dovedi, prin directorii și comitetele cercuale ale despărțămîntelor, că au instruit mai mulți analfabeți în cursul ernii viitoare“. (Circularul Presidiului Asociațiunii, dela 26 Oct. 1908. Nr. 849).

Comitetul despărțămîntului nostru, a primit dela doi domni, oameni de inimă și recunoscători ca devotați neamului nostru, două oferte în suma de 150 cor. pentru premiarea învățătorilor de pe teritoriul acestui despărțămînt à 1 coroană de fiecare analfabet adult instruit în cursul ernii acestea, în taina scrisului și cititului, și-a luat hotărîrea de a căuta toate mijloacele posibile pentru înmulțirea acestor premii în măsură mai considerabilă, despre ce ve-ți binevoi a Vă încredința pe deplin.

Dar d-lor și fraților, împreună slugitori în lucrarea de luminare a poporului nostru, nu acestea și nu răsplata bănească trebuie să fie îndemnul la întemeierea cursurilor de adulți analfabeți, ci convingerea, că aceasta Vă este datorința firească a rolului și chemării D-Voastră în mijlocul poporului. Încordați-Vă deci toate puterile trupesti și sufletești, înarmați-Vă cu platoșa răbdării celei mai desăvîrșite, umpleți-Vă sufletele de cel mai curat idealism și Vă apucați de lucru.

Faceți-Vă din aceasia o chestiune de nobilă ambițiune și de îndreptățită mîndrie, și vă asigurăm că ostenele D-Voastră vor fi răsplătite — pe lîngă îndestulirea și mîngăerea sufletească ce o veți simți la gîndul, că bun și nobil lucru a-ți săvîrșit, — și de vecinica recunoștință și profunda mulțămîntă a poporului, ajutat nespuse de mult prin aceasta, și în aceași vreme și de recunoștința noastră a tuturor.

Rugîndu-Vă să binevoiți a mă încunoștința despre rezultatul acestui apel, primiți asigurarea deosebitei mele stîme frățești

Pentru Comitetul Despărțămîntului Cluj — al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Cluj, la 13 Noembrie n. 1908.

Eugen Pop Păcurariu m. p.
director — președinte.

Invitare.

Reuniunea pentru Consumul de Carne societate pe acții din Oravița își va ținea adunarea generală de constituire, la 7 Februar a. c. Duminecă la 3 ore după amiază, în sala de Sticlă a ospătăriei „Gambrius“, la care stimații acționari prin aceasta se invită.

Restanțerii sînt rugați a plăti eventuala restanță pînă la adunarea generală la „Délmagyarországi Gazdasági bank“.

Programul:

1. Alegerea președintelui „ad hoc“ pentru conducerea adunării. 2. Constatarea rezultatului asupra subscrierilor de acții; numărarea acționarilor și a acțiilor reprezentate, pentru a se vedea are adunarea capacitatea de a aduce concluze valide. 3. Dezbaterea și votarea proiectului de statute. 4. Alegerea direcțiunii. 5. Alegerea inspecțiunii comitetului de supraveghiere. 6. Alegerea comitetului de activitate pentru controlul manipulării cu carne. 7. Propunerii. 8. Alegerea autentificatorilor de protocol.

Fundatorii.

CRONICA.

La îndemnul inimosului director artistic Aurel P. Bănuș s'au mai înființat pînă acum comitete filiale ale Fondului de teatru rom. în Făget, Reșița, Oravița și Bozovici. Dela Oravița a plecat d-nul Bănuș în Torontal. Să auzim de bine!

În colegiul preoțesc de Joi au fost aleși membri în sinodul protopopesc preoții: Ion Petrovici (Ciclova-rom.), Matei Popovici (Gorui), Sinisie Bistreanu (Jurjova), Aurel Iana (Maidan), Gheorghe Popa (Greovaș), Paul Mioc (Varadia), Gheorghe Neda (Oravița-rom.), Petru Bernaz (Secaș), Axente Popovici (Cirlite), Valeriu Dabici (Cacova), Nicolae Cimpeanu (Maidan), și Ilie Ciorei (Broșteni).

Societatea de patronaj, înființată pentru întreg teritoriul tribunalului din Biserica-albă, pentru judecătoria Bisericii-albe a delegat ca apărători în cauzele criminale ale minorenilor pe d-nii Iou M. Roșiu și Dr. Titus Mălaiu, advocați din Biserica-albă, pentru judecătoria dela Oravița pe dl Dr. Liviu Cigăreanu, avocat în Oravița, iar pentru judecătoria dela Sasca pe dl Dr. Vasile Meșter, avocat în Sasca-montană.

Teologul Ion Toader (Ciudanovița) cu d-ra Rozica Popovici (Naidaș) logodiți. Multe felicitări!

D-nul Dr. Ion Coțofan a fost avansat la rangul de primcomisar de mine la Căpitanatul montanistic din localitate. Sincere felicitări!

Alegerea de preot la Mercina se va face, din nou, Dumineca viitoare.

La Ciudanovița a fost ales de paroh, cu toate voturile (Bravo!), candidatul de preot Ion Toader.

Împărțășim și noi întristarea oamenilor de bine, cari regretă sfășierea choriștilor din Cacova. Dacă nu se vor îndrepta lucrurile, vom arăta și cu numele pe cel vinovat.

Chorul rom. „Concordia“ din Oravița-rom. concertează Duminecă, la 7. Februar c. st. n., în sala mare a ospătăriei Iosif Nedici, cu program ales și variat.

Între mulțimea de candidați la parohia din Satul-nou decurge o luptă disperată. Sperăm că Românii d'acolo își vor ști alege bine păstorul.

Din bilanțele băncilor noastre iese la iveală efectul anilor slabi din trecut. „Timișiana“ a rezbit a se prezinta impunător.

Joi a fost înmormîntată în cimitirul gr. or. din localitate fica de 10 ani a Văd. Gizela Poceanu, care se va mîngăia cu cuvintele din Sf. Scriptură: *Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvîntat!*

Teatru și petrecere cu joc a meseriașilor rom. din Turda se va ține la 7. Februar st. n. în „Otelul Elisabeta“.

La Maidan earăși s'a întimplat un omor înfiorător.

Loc deschis

Onor. Red. „Progresul“

Oravița.

Sper, că deastădată nu-mi veți refuza a publica următoarele:

Ne mai puțin aștepta, în paguba reputației mele, pînă mi-se va publica respunsul referitor la articolul „Evoluția și Creațiunea“, ce Vi-l-am trimis deja la începutul lui Iulie a. tr., rog a mi-se înapoia cu promptitudine manuscrisul.

Varadia, 18. Ianuar 1909.

Cu distinsă stimă,
Dr. Vladimirescu.

Poșta Redacțiunii.

Dr. Vladimirescu. Operatul DV. ne-ar ocupa foiletonul pe un an întreg, decî nu putem publica decît numai părți alese din replica D-V.

D. I. În numărul viitor. Epistolă urmează. St. C. Krusova. Mulțumiri. Salve!

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

„STEUA“
instituit de economii și credit societate pe acții, Románpetre.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit, societate pe acții sînt invitați la a

XI. adunare generală ordinară

care se va ține în Románpetre la 18. Februar 1909 st. n. după amiază la 3 ore în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul direcțiunii despre anul de gestiune 1908. — 2. Raportul comitetului de supraveghiere. — 3. Revidarea bilanțului și contului Perdere și Profit. — 4. Stabilirea dividendei, împărțirea profitului curat și darea absolutului. — 5. Alegerea unui membru în direcțiune. — 6. Alegerea comitetului de supraveghiere. — 7. Pertractarea regulamentului de serviciu și a normativului de salare. — 8. Propunerea direcțiunii pentru urcarea capitalului social. — 9. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală, sînt provocați în senzul statutelor noastre, a-și depune acțiunile la cassa institutului nostru, eventual la institutele „Albina“ Sibiu, „Lucaferul“ Verșeț, „Sentinela“ Satul-nou și „Panciovana“ în Panciova.
Románpetre la 22. Ianuar 1909.

Direcțiunea.

ACTIVA				Contul Bilanțului.		PASIVA	
Cassa		7496	30	Capital societar		100000	—
Bon în Giro-Cto la Banca Aust.-Ung.	756.02			Fond de rezervă	25386.85		
Bon la alte bănci	1955.08	2711	10	Fond special de rezervă	1500.—		
Cambii		341663	—	Fond de penziune	2532.—	29418	85
Imprumuturi ipotecare		200075	—	Depozite spre fructificare		223155	90
Efecte publice de stat		14110	—	Reescompt		194032	—
Acții		6157	50	Avansuri pe efecte proprii		7000	—
Losuri		420	—	Dividende neredicate		575	—
Mobilier	1147.26			Interese transitoare și diverse Cto creditore		6745	10
20% amortizare	229.45	917	81	Profit curat		16618	86
Inmobiile (realități)		2400	—				
Interese de reescompt anticipate		1595	—				
		577545	71			577545	71

SPESE				Contul Profitului și Perderilor.		VENITE	
Interese de depuneri		12876	12	Interese de escompt		34133	—
Interese de reescompt		11171	25	Interese ipotecare		16764	30
Salare		4583	68	Venite după efecte		907	—
Spese, porto, registre și tipărituri		2323	24	Pro diversi		75	96
Dare		1842	79				
Dare după interese de depuneri		1294	13				
Chirie		320	—				
20% amortizare din mobilier		229	45				
Perdere de curs		487	—				
Competințe de timbru după salare		18	72				
Percentuațiuni		115	02				
Profit curat		16618	86				
		51880	26			51880	26

Ioanichie Neagoe m. p.
director executiv.

Románpetre, la 31. Decembre 1808.

Liviu Popescu m. p.
prim-contabil.

Membrii direcțiunii:

Dr. Alexandru Andressi m. p.

Trifu Jifcu m. p.

Adam Crăciun m. p.

Achim Topală m. p.

Subsemnații membri ai comitetului de supraveghiere examinînd conturile Bilanț, Perdere și Profit, le-am aflat în deplină consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Románpetre, la 25. Ianuar 1909.

Dr. Alexandru Birescu m. p.
președinte.

Petru Stoica m. p.

Aureliu Popoviciu m. p.

Pavel Crăciun m. p.

Simeon Jifcu m. p.

Propunerea direcțiunii asupra împărțirii profitului curat pro 1908:

a) 5% dividendă acționarilor	Cor.	5000.—	h) 2% supradividendă acționarilor	Cor.	2000.—
b) 15% fondului de rezervă	"	2492.82	i) Supradotarea fondului de rezervă	"	2120.33
c) 6% tantiemă membrilor direcțiunii	"	997.13	k) Fondului special de rezervă	"	500.—
d) 3% " directorului executiv	"	498.57	l) Fondului de penziune	"	235.63
e) 3% " membrilor com. de supraveghiere	"	498.57	m) Pentru scopuri filantropice	"	1170.—
f) 4% " funcționarilor	"	664.75	n) Profit transpus	"	108.69
g) 2% fondului de penziune	"	332.37			
				Suma Cor.	16618.86

CONVOCARE.

Domniile acționari ai institutului de credit și economii „Banca Poporală” din Caransebeș, sînt invitați la

a II-a adunare generală ordinară

care se va ține în Caransebeș la 10. Februar 1909 la 11 ore a. m. în localul institutului.

Obiecte de pertractare:

1. Deschiderea adunării generale, constatarea acționarilor prezenți și constituirea biroului
2. Alegerea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul anual al direcțiunii și raportul comitetului de supraveghiere. Distribuirea profitului net și darea absoluturului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.
4. Intregirea direcțiunii, eventual și a comitetului de supraveghiere.
5. Propunerile, ce se vor prezenta în sensul § 11 din statute.

Domniile acționari, cari voesc a participa la adunarea generală în persoană, sau prin plenipotențiat, sînt rugați, în sensul § 13 din statute, a-și depune la cassa institutului acțiunile, și eventual documentele de plenipotență, celmult până în 7. Februar a. c.

În legătură cu dispozițiile §-ului 13 din statute notificăm, că pentru depunerea respective primirea acțiunilor și edarea documentelor despre depuneri, s'au designat respective au fost rugate institutele: „Albina” Lugoj, „Bogșana” Bogșana-montană, „Lucaferul” Verșeț, „Nera” Bozovici, „Ciacovana” Ciacova, „Oraviciana” Oravița, „Sentinela” Satul-nou și „Steaua” Petruvasila.

Caransebeș, la 22. Ianuar 1909.

DIRECȚIUNEA.

Activa	Contul Bilanț pro 1908.				Pasiva				
	Cor.	fil.	Cor.	fil.	Cor.	fil.	Cor.	fil.	
Cassa în număr			13979	49	Capital social			140000	—
Cambii de bancă	256499	60			Fond de rezervă	1145	10		
Cambii cu acop. hipot.	52604	—	309103	60	Fond special de rezervă	265	83		
Imprum. hipotecare			99464	—	Fond de pensiune	212	18	1623	11
Efecte	7200	—			Depunerii spre fruct.			147702	29
după amortiz. diferenței de curs	70	—	7130	—	Cambii reescomptate			125157	—
Capital restant			8521	51	Imprum. hip. cedat			8375	—
Realități			611	68	Imprum. de lombard			5100	—
Mobiliar	1873	27			Dare după inter. de dep.			373	52
10% amortizare	187	33	1685	94	Interese transitoare			5270	64
Bon la „Victoria”			2361	—	Diverse conturi creditoare			2862	98
Spese de protest			198	88	Profit net			8102	71
Interese de reescompt anticip	1197	26							
Interese anticipate la imprum. hip. cedat	166	63	1363	89					
Diverse conturi debitoare			147	26					
			444567	25				444567	25

Debit	Contul Profit și Perdere pro 1908.				Credit				
	Cor.	fil.	Cor.	fil.	Cor.	fil.	Cor.	fil.	
Interese:					Interese:				
pentru depunerii spre fruct.	6440	54			dela cambii de bancă	21957	57		
„ reescompt	5167	60			„ cambii cu acop. hipot.	2876	04		
„ imprum. hip. cedate	123	41			„ imprum. hipot.	2934	69		
„ imprum. de lombard	22	25			„ efecte	97	42	27866	72
„ fond de rezervă	76	56			Proviziuni diverse			3374	80
„ „ „ penzie	12	18	11842	54					
Spese:									
Salare	5674	97							
Banii de cvartir	166	66							
Marce de prezentă	858	—							
Chirie	520	—							
Porto	346	44							
Spese de cancelarie	1687	84	9253	91					
Contribuțiune:									
directă	1079	65							
10% dare la inter. de dep.	644	05							
competință de timbru	60	33	1784	03					
Amortizări:									
10% din mobilier	187	33							
diferința de curs la efecte	70	—	257	33					
Profit net			8102	71					
			31240	52				31340	52

Caransebeș la 31. Decembre 1908.

Dr. Petru Barbu m. p., director executiv

Andrieu Ghidiu m. p., președinte.

Isidor Tătariu m. p., contabil.

Filip Bria m. p.

Petru Valușescu m. p.

Dimitrie Răbăgia m. p.

Iuliu Musta m. p.

George Tătucu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere, examinînd conturile prezente le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele institutului.

Caransebeș la 22. Ianuar 1909.

Aureliu Spătan m. p., președinte

Ioan Șușoi m. p.

Nicolae Cornean m. p.

George Cătană m. p.

Dimitrie Beuca m. p.

Propunerea direcțiunii pentru distribuirea profitului net:

5% interese acționarilor în proporțiunea sumelor solvite	Cor.	5771.—	Fondului special de rezervă	Cor.	234.17
Fondului de rezervă	„	1086.66	Fondului de pensiune	„	187.82
6% tantiema direcțiunii	„	139.90	La dispoziție venerabilului Conzistor Diecezan pentru scopuri bisericesti-culturale	„	400.—
3% „ directorului executiv	„	69.95	La dispoziția directorului executiv	„	50.—
3% „ comitetului de supraveghiere	„	69.95			
4% „ funcționarilor	„	93.26			
			Total	Cor.	8102.71

Cassa de păstrare societate pe acții din Szászkabánya

CONVOCARE.

P. T. domni acționari ai institutului „Cassa de păstrare” societate pe acții din Szászkabánya să convocă la a

XIII. adunare generală ordinară

care să va ține

în localitățile institutului Duminică în 21. Februar 1909 st. n. la orele 2 d. a.

Obiectele de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și subșternerea bilanțului.
2. Raportul inspecțiunii.
3. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat, votarea absolutorului pentru direcțiune și inspecțiune.
4. Fixarea timpului pentru solvirea dividendei.
5. Intărirea definitivă a contabilului.
6. Alegerea a lor 7 membri în inspecțiune pe 3 ani.
7. Esmiterea alor 2 membri pentru verificarea procesului verbal.

Să atrage atențiunea domnilor acționari, că bilanțul censurat și aprobat de către inspecțiune, este pus spre vedere publică în cancelăria institutului. (§. 46 punct 3 din statut).
Din ședința direcțiunii ținută în 22. Ianuar 1909.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVA			Contul Bilanț pro 1908.		PASIVA	
Cassa în număr — Kézpénz — Cassabestände	2808	26	Cap. de acții — Részvénytőke — Actienap. 150.000. —			
Escompt — Váltótárca — Wechselportefeuille	223733	—	Capital incurs dela em. III. — A III. em.			
Credite camb. hip. — Jelzálog. biztos. váltók —			befolyt tőke — Capital von der III. Em. 77.187. —	227187	—	
Wechseln mit Hyp.-Deckung	222655	—	Fond de rezervă — Tartalékalap — Reservefond	49779	48	
Imprumut hip. — Jelzálogkölesön — Hyp.-Darlehen	205022	—	Depuneri — Betétek — Spareinlagen	288396	95	
Efecte — Értékpapírok — Efecten	6240	+	Reescompt — Visszleszámitolás — Reescompte	82696	—	
Casa institutului — Intézeti ház — Instituts-Gebäude .	6000	—	Cauțiune — Biztosíték — Caution	2000	—	
Realități — Ingatlanok — Realitäten	3098	76	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék —			
Mobiliar după amortiz. — Butorzat leírás után — Ge-			Unbehobene Dividenden	134	—	
schäfts-Einrichtung nach Abschreib.	1400	—	Interese dela capitalul incurs la a III. emisiune —			
Giro-Conto la banca Austro-Ungară — Giro-conto az			Kamatok a III. em. befolyt tőke után — Zinsen			
osztrák-magyar banknál — Giro-Conto bei der			nach eing. Capital von der III. Emission	3395	62	
Oesterr.-Ung. Bank	515	72	Interese transitorii — Átmeneti kamatok — Tran-			
Bon — Bón — Bon	751	—	sitorische Zinsen	8320	80	
Diverse — Különf. — Diverse	263	98	Profit curat — Tiszta nyereség — Reingewinn	21575	94	
Anticipațiune — Előlegek — Vorschüsse	295	—				
Interese rest. — Hátral. kamat. — Rückständige Zinsen	10703	07				
	683485	79		683485	79	

DEBIT

Contul Profit și Perdere.

CREDIT

Contribuție după interese dep. capit. — Tőkesített taka	1565	52	Interese de escompt — Váltókamat — Wechsel-Zinsen	19759	66
rékbetéti kamatadó — Steuer nach capitalisirte Einlagen			Interese de imprumut hipotecar — Jelzálogkölesön kam.		
Contribuție după interese dep. ridic. — Kifizetett takaré-	34	82	— Hip-Darlehen-Zinsen	15613	40
betéti kamatadó — Steuer nach behobenen Einl.			Interese de credite camb. — Jelzálog. bizt. váltókamatok		
Contribuție erarială și comunală — Állami és községi	5754	56	— Wechsel-Darlehen mit hypot. Deckungs-Zinsen	17565	10
adó — Staats- und Gemeindesteuer			Spese de emisie și intabulare, provizii etc. — Kiboc-		
Interese după depuneri capitalisate — Tőkesített tak-	15651	31	csátási és betáblázási költségek, proviziókstb. —		
karékbetéti kam. — Zinsen nach capitalis. Einlagen			Emissions- und Intab.-Spesen etc.	11034	59
Interese după depuneri ridicate — Kifizetett takaré-	330	28			
betéti kamatok — Zinsen nach behobenen Einlagen					
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamatok	7416	44			
— Reescompte-Zinsen	156	95			
Tipărituri — Nyomatványok — Drucksorten	379	74			
Comp. de timbru — Bélyegilleték — Stempelgebühr	1826	31			
Spese de manip. — Kez. költségek — Manip.-Spesen	5410	40			
Salare — Fizetések — Gehalte	110	55			
Amortizare — Leírás — Abschreibung					
Interese după cap. vărsat în emis. III. — Kamatok a III.	3392	17			
emis. befolyt tőke után — Zinsen nach eing. Capital	367	76			
von der III. Emission	21575	94			
Diverse conturi — Különf. számlák — Diverse Contos					
Profit curat — Tiszta nyereség — Reingewinn	63972	75		63972	75

Szászkabánya, la 31. Decembre 1908.

Dr. Ales. Coca m. p.
director executiv.

DIRECȚIUNEA:

V. Muntean m. p.
pentru contabilitate.

S. Vițian m. p. I. Chirilă m. p. Pavel Corcan m. p. Stefan Iuku m. p. Schoiia m. p. Nádasky Gy. m. p.

INSPECȚIUNEA:

Subsemnata inspecțiune am examinat bilanțul prezent, contul profitului și al perderilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat corect și exact conduse.

Pavel Vițian m. p. Goerge Tiffa m. p. Simion Luca m. p. Teodor Ilana m. p. Petru Ivan m. p.
Ioan Manciu m. p. președinte. George Șolla m. p.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Timișoara.

CONVOCARE.

Domniile acționari ai institutului de credit și economii „TIMIȘIANA“, societate pe acții în Timișoara să convoacă și sunt rugați a participa la a

XXIV-a adunare generală ordinară

ce se va ține în 10 Februarie a. c. st. n. la orele 9 a. m. în localitățile institutului.

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune și stabilirea bilanțului.
2. Decidere asupra distribuirii profitului curat.
3. Darea absolutului direcțiunii și comitetului de reviziune pe anul 1908.
4. Alegerea a doi membrii în direcțiune.
5. Eventuale propuneri ivinde în sensul § 22 lit. h) din statutele institutului.

Timișoara, 21. Ianuar 1909.

Direcțiunea.

Pentru participare la adunarea generală acțiunile să pot depune și la „Albina“, „Bihoreana“, „Victoria“, „Oraviciana“, „Lugojana“, „Lucaferul“ și „Ciacovana“ până în 6. Februar.

ACTIVA				Contul Bilanțului pro 1908.		PASIVA	
		Cor.	fil.			Cor.	fil.
Cassa	83726.78			Capital societar		600000	—
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	18289.68	102016	46	Fond general de rezervă	176000.—		
Cambii	2261249.44			Fond special de rezervă	500.—		
Cambii cu acoperire hipotecară	1506570.—	3767819	44	Fond de penziune	39395.84	215895	84
Imprumut hipotecar		1849641	20	Depozite spre fructificare		2938041	27
Conturi curente cu acoperire		235486	72	Reescompt		951949	—
Imprumut pe amanet		4370	—	Imprumuturi hipotecare cedate		1181304	66
Efecte		535843	—	Interese transitoare		78970	03
Mobiliar	10909.95			Dividende neridicate		447	—
după 10% amortizare	1090.95	9819	—	Contribuție după interese la depozite spre fruct.		6329	55
Interese anticipate		7445	63	Diverse conturi creditoare		420979	47
Diverse conturi debitoare		2271	46	Profit transpus din 1907	6477.71		
				Profit net	114318.38	120796	09
		6514712	91			6514712	91

SPESE				Contul Profit și Perdere.		VENITE	
		Cor.	fil.			Cor.	fil.
Interese la depozite spre fructific.	133236.55			Profit transpus din 1907		6477	71
Interese la reescompt	71769.39			Interese dela cambii	207891.29		
Interese la ipoteci cedate	81017.48	286023	42	Interese dela cambii cu acoper. hipot.	92431.50		
10% contrib. dela int. depoz. s. fruct.	13323.66			Interese dela împrumut hipotecar	127227.43		
Contribuție erarială și comunală	18200.60	31524	26	Interese dela împrumut pe amanet	394.62		
Salare		38527	77	Interese dela cont-curent	21650.86	449595	70
Chirie și spese de cancelarie		14472	15	Venit dela efecte		22868	90
10% amortizare din mobiliar		1090	95	Proviziuni		13492	33
Profit transpus din 1907	6477.71						
Profit net	114318.38	120796	09				
		492434	64			492434	64

Timișoara, la 31. Decembre 1908.

Cărăbașiu m. p.
dir. exec.

DIRECȚIUNEA:

Miculescu m. p.
prim-contabil.

Theodorovič m. p.
președinte.

Ionașiu m. p.
v.-președinte.

Crăciunescu m. p.

Dr. Cosma m. p.

Pinciu m. p.

Gherdan m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent al bilanțului și cel al profitului și perderilor și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Dr. Traian Șincay m. p., președinte.

D. Buibaș m. p.

G. Breban m. p.

Vincentiu Petrovič m. p.

Convocare.

Domnii acționari ai casei de păstrare „ILLADIA-NA” societate pe acții în Illadia sînt invitați la a

II-a adunare generală ordinară

care se va ține Vineri la 12. Februar 1909 st. n. la 2 ore d. m.

Obiectele: 1. Deschiderea adunării. — 2. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere. — 3. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului net și darea absoluturilor. — 4. Alegerea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Illadia, la 1. Ianuar 1909.

DIRECTIUNEA.

ACTIVA			Contul Bilanț pro 1908. — Mérleg-számla 1908. évre.		PASIVA	
Cassa — Készpénz	3058	51	Capital de acții em. I. — Részvénylőke I. kibocsátás	17000	—	
Cambii — Váltók	56030	—	" " " " II. — " " " " II. — " " " " " " " "	8000	—	
Cambii hipotecate — Jelzálogilag biztos. váltók	2863	—	Fond de rezervă — Tartalékalap	2318	32	
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog-kölcsönök	2880	—	Depozite spre fructificare — Takarékbetétek	36862	32	
Hirtii de valoare — Értékpapírok	200	—	Reescompt — Visszleszámitolás	3918	—	
Depunerii proprii — Saját betétek	6000	—	Interese transitori — Átmeneti kamatok	1033	74	
Mobilier — Butorzat	384	91	Profit net — Tiszta nyereség	2284	04	
	71416	42		71416	42	

EȘITE			Contul Profit și Perdere — Nyereség- és veszteség-számla.		INTRATE	
Interese la depozite — Betétek utáni kamatok	1655	09	Interese — Kamatok	4558	89	
Interese la reescompt — Visszleszámitol. kam.	371	41	Proviziuni — Jutalékok	1475	68	
Interese la em. II. de acții — II. kibocs. rész- vénylőke utáni kamatok	214	54				
10% dare după depozite — 10% betéti kamatadó	165	50				
Dare de stat și comunală — Állami és községi adó	339	65				
Salare — Fizetések	380	—				
Chirie — Házbér	70	—				
Amortizare din mobilier — Butorzat leírása	42	77				
Amortizarea speșelor de fondare — Alakulási költségek leírása	170	22				
Diverse spese de cancelarie — Különféle üzleti költségek	341	35				
Profit net — Tiszta nyereség	2284	04				
	6034	57		6034	57	

Illadia, la 31. Decembre 1908.

Iosif Ania m. p. Stefan Moisa m. p. Petru Ania m. p. Petru Ivan m. p. Ion Radulea m. p. Ion Ania m. p., cassar.
Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine. — Alólirott felügyelőbizottság jelen számlákat megvizsgálta és teljes rendben találta.

Inspețiunea: — A felügyelő-bizottság:

Maxim Iucu m. p. Dragu Ania m. p. Iacob Murgu m. p. Traian Murgu m. p.

Propunerea direcțiunii pentru împărțirea profitului net: 10% fondului de rezervă cor. 228.40, 6% dividendă după em. I. de acții cor. 1020.—, 8% tantiemă direcțiunii cor. 164.44, 4% tantiemă comitetului de supraveghiere cor. 82.22, restul ca supradotare fondului de rezervă cor. 788.98, suma cor. 2284.04.

Cărbuni de peatră

de prima calitate, dela minele din Anina se capătă în toată vremea la

Moara cu abur, societate pe acții în Oravița.

Dela 500 Kgm. însus, transportul până casă e gratuit.

AVIZ.

La negustorul Samuel Heffer în Agadii se află de vânzare, cu prețuri moderate, cam

40—50 mii de cărămidă arsă.

Două femei se întilnesc pe uliță. Una întrebă: încotro cu cotărița goală?

— Ce întrebare, merg să cumpăr la Saubermann!

— Nu te duce, că-î prea departe peste drum de otelul „Coroana Ung.”.

— Nu-î departe, unde se servește solid cu articole bune de băcănie.

Așa-a! Merg și eu cu tine; și eu am să țirguî acolo d'acum înainte.

La brutăria model a d-nului Martin Mogoș din Biserica-albă să primesc

doi ucenici

din casă bună.

Anunț.

Avizez onoratul public din Oravița și jur, că în

Atelierul meu artistic

în casa negustorului Iuliu Weiss
din strada principală în Oravița
se pregătesc

≡ fotografii ≡

de tot soiul și de toată mărimea în mod ireproșabil și cu prețuri absolut solide.

Cu distinsă stimă

M. BOTFAN

fotograf

în Biserica-albă și Oravița.